

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Bevarandeplan för Natura 2000-område

Högaberg

- Områdeskod
SE0310629

- Bevarandeplanen
reviderad/fastställd
2016-12-12
2005-10-18

- Beteckning
0600-40-0629

Bakgrund

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut Natura 2000-områden. Genom utpekandet åtar sig länderna att naturmiljöerna och arterna i varje område långsiktigt ska bevaras. Natura 2000-nätverket är viktigt i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I de båda direktiven listas särskilt värdefulla naturmiljöer och arter.

Bevarandeplan

Bevarandeplanen beskriver området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturmiljöer och arter som ska vara i gynnsamt bevarandetilstånd. Även vad som kan påverka Natura 2000-området negativt, behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, liksom uppföljning beskrivs också. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen och kan revideras när ny kunskap tillkommer eller om omständigheterna i eller utanför området ändras.

Lagstiftning

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kapitlet 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Tillstånd krävs inte för de åtgärder som behövs för skötseln av naturmiljöerna i området. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument utan ett underlag för prövningar av eventuella åtgärder i Natura 2000-området.

Kontakt

Vid frågor om Natura 2000 kontakta Länsstyrelsen:

- Telefon växel: 010-22 36 000
- E-post: jonkoping@lansstyrelsen.se

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0310629 Högaberg

Kommun: Jönköping

Områdets totala areal: 0,24 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-12-12

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2005-10-18

Markägarförhållanden:

Stiftelse

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

1166 - Större vattensalamander, *Triturus cristatus*

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden för Europas mest värdefulla och hotade naturtyper och arter. I varje enskilt Natura 2000-område är syftet att prioriterade naturtyper och arter bevaras så att området på bästa sätt bidrar till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

I Natura 2000-området Högaberg är det prioriterade bevarandevärdet arten större vattensalamander.

Motivering: Området har höga värden knutna till den större vattensalamandern och dess livsmiljö, vilken är områdets småvatten med omgivning. Den större vattensalamandern är upptagen i EU:s art- och habitatdirektiv.

Prioriterade åtgärder: Vid behov röjning av igenväxningsvegetation för att förhindra igenväxning av dammen. Äldre träd och grov död ved sparas.

Beskrivning av området

I Högaberg finns en damm där den större vattensalamandern leker. Dammen är omgiven av gräsmatta och gräsmark som slås. Björk, sälg och andra lövträd växer intill dammen. I vattnet finns ett mindre inslag av starr och flytbladsväxter. Dammen är delvis instängslad och ligger alldeles intill scoutgården.

Vad kan påverka negativt

För närvarande finns inga kända aktuella hot mot området.

Generella hot som riskerar att försämra förutsättningarna för artens bevarande kan t.ex. vara:

- Åtgärder som förstör eller försämrar artens lekatten, t.ex. dikning, dränering, igenläggning, plantering av beskuggande träd eller inplantering av fisk eller kräftor.
- Åtgärder som förstör eller försämrar artens landmiljö t.ex. plantering av barrträd, bortförsl av grov död ved, avverkning av äldre lövträd eller exploatering.
- Fragmentering av landskapet som leder till försämrat art- och genutbyte mellan olika populationer.
- Gödslings- och försurningseffekter från t.ex. nedfall av luftburna föroreningar eller omgivande markanvändning.

Bevarandeåtgärder

För närvarande föreligger inget behov av skyddsåtgärder. Befintlig lagstiftning, bl.a. artskyddsförordningen, bedöms räcka för att arten och dess livsmiljö ska kunna bevaras för framtiden.

När åtgärder som kan orsaka näringsläckage till dammen utförs ska en skyddszon finnas. Denna skyddszon får i varje enskilt fall anpassas efter åtgärden samt hur den kan tänkas påverka dammen.

Periodvis bete i anslutning till dammen för att förhindra igenväxning.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**1166 - Större vattensalamander, *Triturus cristatus***

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I dammen i Högaberg leker den större vattensalamandern. Vid inventering år 2005 observerades 1-3 individer. Även under år 2016 sågs 1-3 exemplar.

Den större vattensalamandern är ett groddjur som största delen av året lever i varma och fuktiga landmiljöer. Den rör sig under mossbeklädda stenar, murkna trädstammar, stubbar och i smågnagargångar, ofta i lövdominerad skogsmark med hög luftfuktighet. I dessa miljöer letar större vattensalamander också föda i form av sniglar, dagmaskar och olika insekter.

Arten är beroende av lämpliga lekvatten där dess ägg och larver har goda förutsättningar att utvecklas. Redan tidigt på våren lämnar de vuxna salamandrarna sina övervintringsplatser för att leka. Lekvattnen behöver vara solbelysta, så de tidigt blir isfria. Då arten har en lång larvutveckling behöver vattnet också vara permanent, så det inte torkar ut under sommaren. Lekvattnet behöver ha rikligt med vegetation samt vara fisk- och kräftfritt så att larverna undgår predation. Vidare tycks djuren undvika att lägga sina ägg i vatten med pH under 5.

De vuxna individerna vandrar i normalfallet ca 10-100 meter för att nå nya lekvatten. Det korta spridningsmönstret gör att habitatförstörelse och fragmentering av landskapet lätt kan isolera populationer ifrån varandra.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets arts specifika vägledning.

Bevarandemål

Större vattensalamander ska finnas i en livskraftig population. Områdets lekvatten ska vara solbelyst, fiskfritt, ha ett gynnsamt pH och omges av hagmark med inslag av lövträd. Lekvattnets hydrologi ska vara opåverkad. Det ska inte förekomma någon gödsling i anslutande mark och grov död ved ska lämnas. Arealen småvatten, där den större vattensalamanderns leker, ska vara minst 0,24 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd: Arten hittades vid den senaste inventeringen. Förutsättningarna för att bevara arten på lång sikt bedöms vara goda.

Dokumentation

Artdatabanken. Artfaktablad Triturus cristatus.

Johansson, N., Mernelius, P. Apelqvist, M. Större vattensalamander (Triturus cristatus) i Jönköpings län- en sammanställning av inventeringar 2004-2005. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Meddelande Nr. 2005:43

Länsstyrelsen i Blekinge län. 2010. Artfaktablad Större vattensalamander Triturus cristatus.

Länsstyrelsen i Jönköpings län.1999. Större vattensalamander, Triturus cristatus, inventering i nordöstra delen av Jönköpings län - sammanställning av vad som gjorts 1995-1999. Meddelande 1999:42.

Naturvårdsverket. 2005. Inventering och övervakning av större vattensalamander (Triturus cristatus).

Bilagor

Kartbilaga (översiktskarta).

Natura 2000-område

Högaberg
(SE0310629)

Bilaga
översiktskarta

1:10 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Natura 2000-område

Högaberg

